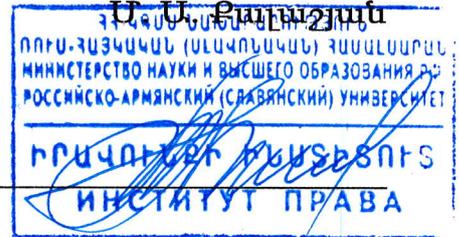

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՌԻՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի
անօրեն

« 04 » հուլիսի 2025 թ

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական
դատավարության իրավունքի

Հեղինակ՝ Ի.գ. դ., ավագ դասախոս Հարությունյան Ս. Ե.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Միջազգային մասնավոր իրավունք

Բակալավրի կրթական ծրագիր՝ 042101.01.6 «Իրավագիտություն»

(հեռակա)

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.6 «Իրավագիտություն»

Դասընթացի անոտացիան

Միջազգային մասնավոր իրավունքն այն իրավական առարկաներից է, որն ուսումնասիրում է օտարերկրյա տարրի մասնակցությամբ գույքային և անձնական ոչ գույքային հարաբերությունների իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները: Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում միջազգային մասնավոր իրավունքի կամ այս դասընթացի առանձին բաժինների դասավանդման ընդլայնումն ուղղակիորեն կապված է մեր հասարակության վերակազմավորման գործընթացի հետ, և առաջին հերթին արտաքին տնտեսական գործունեության բարեփոխման, տարբեր երկրների քաղաքացիների, կազմակերպությունների և ձեռնարկությունների միջև հասարակական կյանքի, տնտեսության, մշակույթի և գիտության տարբեր ոլորտներում հարաբերությունների խորացման ու ընդլայնման հետ:

Նախկինում միջազգային մասնավոր իրավունքը դասավանդվում էր հիմնականում մասնագիտացված բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, որոնք կադրեր են պատրաստում արտաքին գործերի նախարարության համակարգում, արտաքին տնտեսական գերատեսչություններում, ինչպես նաև մեծ թվով օտարերկրյա ուսանողների պատրաստող ուսումնական հաստատություններում: Հետագայում իրավիճակը արմատապես փոխվեց. անձը, ով չի տիրապետում միջազգային մասնավոր իրավունքի հիմնական դրույթներին, չի կարող լինել ազգային տնտեսության, իրավապահ մարմինների, հատկապես դատարանում, իրավաբանի մասնագիտության կամ նոտարական գրասենյակում աշխատող լիարժեք իրավաբան: Այս առարկան ունի և՛ ընդհանուր տեսական նշանակություն, և՛ կիրառական, գործնական նշանակություն: Այստեղից հետևում է, որ ուսանողը պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնի դասագրքում տրված ներպետական օրենսդրության և միջազգային պայմանագրերի

կանոններին, որոնց կողմ է մեր երկիրը, ինչպես նաև այդ կանոնների կիրառման առավել բնորոշ օրինակներին՝ վերցված պրակտիկայից:

Միջազգային մասնավոր իրավունքի ուսումնասիրությունը որոշակի դժվարություններ է առաջացնում: Առարկան և նույնիսկ դրա անվանումն ինքնին ամենաքիչն է ընդհանուր իրավագիտակցության համեմատ: Այս իրավիճակը բացատրվում է առաջին հերթին նրանով, որ միջազգային մասնավոր իրավունքը, որը որպես առանձին իրավական դիսցիպլին ի հայտ եկավ միայն 19-րդ դարի երկրորդ կեսին, ներկայացնում է իրավունքի ամենաերիտասարդ ճյուղերից մեկը: Միջազգային մասնավոր իրավունքի հիմնախնդիրներին վերաբերող բազմաթիվ հարցերի շուրջ մեր և արտասահմանյան գրականության մեջ արտահայտված են տարբեր տեսակետներ: «Միջազգային մասնավոր իրավունք» տերմինն առաջին անգամ առաջարկվել է ԱՄՆ Գերագույն դատարանի դատավոր Ջ. Սթորիի կողմից: Այս տերմինը ընդհանուր առմամբ ճանաչված և օգտագործվում է բազմաթիվ երկրներում իրավաբանների կողմից, թեև այն ունի տարբեր իմաստներ:

Այս առարկան ներառված է ավագ ուսանողների ուսումնական ծրագրում, քանի որ դրա տիրապետումը պահանջում է քաղաքացիական իրավունքի և դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, ընտանեկան իրավունքի և այլ առարկաների ուսումնասիրությունից ստացված գիտելիքներ: Միջազգային մասնավոր իրավունքի առանձնահատկությունն այն է, որ օտարերկրյա տարրով բարդ մասնավոր իրավահարաբերությունների կարգավորման գործընթացում կիրառվում են ՀՀ օրենսդրության, միջազգային պայմանագրերի, ինչպես նաև օտարերկրյա պետությունների իրավունքի նորմերը: Ուստի դիսցիպլինան ուսումնասիրելիս կիրառվում են համեմատական իրավունքի մեթոդներ, ուսումնասիրվում է իրավունքի տարբեր աղբյուրների բովանդակությունը, այդ թվում՝ օտարերկրյա և միջազգային:

Ակադեմիական դիսցիպլինան ուղղված է ապագա իրավաբանների պատկերացումների ձևավորմանը օտարերկրյա քաղաքացիների և օտարերկրյա իրավաբանական անձանց մասնակցությամբ մասնավոր իրավահարաբերությունների

միջազգային իրավական և ներպետական կարգավորման, ինչպես նաև այլ օտարերկրյա տարրով ծանրաբեռնված հարաբերությունների վերաբերյալ:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

«Միջազգային մասնավոր իրավունք» առարկայի **նպատակն է** իրավաբանների մասնագիտական վերապատրաստում, ովքեր բավարարում են մասնավոր իրավունքի ոլորտում համապատասխան որակավորման պահանջներին, ուսումնառության գործընթացում, տեսական և գործնական առումներով, օրենքների հակասությունների և օտար տարրով բաղկացած քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների նյութաիրավական կարգավորման հարցերում:

Առարկայի նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է ելնել ժամանակակից պայմաններում իրավաբանների վերապատրաստման առանձնահատկություններից՝ հաշվի առնել միջազգային քաղաքացիական և առևտրային շրջանառության ոլորտում շրջանավարտների հետագա գործնական և/կամ գիտական գործունեության հավանականությունը. պետական մարմիններում և կազմակերպություններում, և մասնավոր կառույցներում:

«Միջազգային մասնավոր իրավունքի» ուսուցումն ուղղված է հետևյալ **խնդիրների** լուծմանը.

- ուսանողներին տրամադրել այնպիսի ծավալի տեղեկատվություն մասնավոր միջազգային իրավունքի մասին, որը բավարար է գիտելիքները գործնականում կիրառելու համար.

- Ուսանողների ըմբռնումը միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղի իրավաբանական ճյուղերի համակարգում և դրա փոխհարաբերությունները նրանցից առանձին-առանձին, հատկապես օտարերկրյա մասնավոր իրավունքի, համեմատական իրավունքի, միջազգային քաղաքացիական դատավարության, հանրային միջազգային իրավունքի և իրավունքի ներքին ճյուղերի հետ.

- ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ-ի և արտասահմանյան երկրների մասնավոր միջազգային իրավունքի տարբեր ասպեկտների վերաբերյալ տեղեկատվության

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

ստացման մեթոդաբանությանը, ներառյալ մատենագիտության և ժամանակակից տեխնիկական միջոցների (էլեկտրոնային տվյալների բազաներ և ինտերնետ) օգնությամբ.

- նպաստել միջազգային մասնավոր իրավունքի բարդ հարցերում կողմնորոշվելու, դրանում ծագող տարբեր խնդիրների ինքնուրույն վերլուծության ունակության զարգացմանը.

- ձեռք բերված տեսական գիտելիքները կիրառելու գործնական հմտությունների ձևավորում.

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման առարկան են հանդիսանում կողմերի հավասարության վրա հիմնված՝ գույքային և անձնական ոչ գույքային հարաբերություններ, որոնցում առրկա է օտարերկրյա տար:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները
ա) իմանալ.

- ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, որպես միջազգային մասնավոր իրավունքի հիմնական սուբյեկտների, գույքային և անձնական ոչ գույքային հարաբերությունների միջազգային իրավական և ազգային իրավական կարգավորման էությունը և հիմնական օրինաչափությունները.

-միջազգային մասնավոր իրավունքի հիմնական հասկացություններն ու կատեգորիաները.

- միջազգային կոնվենցիաներ, պայմանագրեր և համաձայնագրեր Ռուսաստանի Դաշնության մասնակցությամբ, Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրության նորմեր և ինստիտուտներ, որոնք կարգավորում են օտարերկրյա տարրի առկայությամբ բարդացած հարաբերությունները.

բ) կարողանալ.

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

- օտարերկրյա տարրի մասնակցությամբ ձեռնարկատիրական, առևտրային, քաղաքացիական բնույթի գործողություններ կատարելիս կիրառել միջազգային մասնավոր իրավունքի հիմնարար գիտելիքները.

- գործել օրենքի և աշխատանքի նկարագրությունների շրջանակներում, աջակցել կոնֆլիկտային իրավիճակների և օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ տեղի ունեցող տարբեր տեսակի միջադեպերի լուծմանը. խորապես, ամբողջությամբ և համակողմանիորեն ուսումնասիրել դասի թեմային վերաբերող առաջարկվող գրականությունը, օրենսդրական և կարգավորող ակտերը: Պատրաստ լինել խոսելու քննարկման համար բարձրացված յուրաքանչյուր հարցի շուրջ, ակտիվորեն մասնակցել սեմինարների և գործնական պարապմունքների պլանի բոլոր հարցերի քննարկմանը. լուծել առաջարկվող խնդիրներն ու իրավիճակները:

դ) **պատկերացում ունենալ՝** միջազգային մասնավոր իրավունքի ոլորտում միջազգային կազմակերպությունների գործունեության վերաբերյալ: Միջազգային մասնավոր իրավունքի բնագավառում օտարերկրյա օրենսդրության հիմնարար սկզբունքների ու նորմերի մասին:

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքները՝

Միջազգային մասնավոր հարաբերությունների կարգավորմանը վերաբերող արդիական, տեսական խորացված գիտելիքներ, ոլորտում առկա նորագույն տեսությունների, հայեցակարգերի իմացություն: Ի մասնավորի՝ համապարփակ գիտելիքներ միջազգային մասնավոր իրավունքի, դրա կարգավորման առարկայի ու մեթոդների, սուբյեկտների, օբյեկտների, կոլիզիոն նորմերի, հանրային կարգի մասին վերապահման, հետադարձ հղման, գերիմպերատիվ նորմերի, կոլիզիոն նորմերի կիրառման առանձնահատկությունների, գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը, գործարքների, ներկայացուցչության, պայմանագրային պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքի, ժառանգության նկատմամբ

կիրառվող իրավունքի, աշխատանքային հարաբերությունների, վնաս պատճառելու և անհիմն հարստացման հետեվանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը, միջազգային առևտրային արբիտրաժի վերաբերյալ:

Գիտելիքները՝

1. Օտարերկրյա տարով բաղկացած հարաբերությունների կարգավորմանը վերաբերող արդիական, տեսական խորացված գիտելիքներ, ոլորտում առկա նորագույն տեսությունների, հայեցակարգերի իմացություն: Ի մասնավորի.
 - Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը, կարգավորման առարկան ու մեթոդները, սկզբունքները, աղբյուրները և նորմերը, գործառույթները և համակարգը,
 - միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտները, օբյեկտները,
 - կոլիզիոն նորմերի կրառման առանձնահատկությունները,
 - հանրային կարգը և գերիմպերատիվ նորմերի կիրառելիությունը և այլն:
2. Իրավակիրառման իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:

Հմտությունները՝

• գիտելիքի կիրառման հմտությունները՝

1. Կարող է ինքնուրույն իրավական գնահատական տալ միջազգային մասնավոր իրավահարաբերությունների էությանը:
2. Կարող կիրառել միջազգային մասնավոր իրավական ոլորտի նորմատիվ իրավական ակտերը:
3. Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար:

• ընդհանրական իմացական հմտությունները՝

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

1. Կարող է ընկալել միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման նշանակությունը:
2. Կարող է միջազգային մասնավոր իրավունքի կոլիզիոն նորմերը, այդ թվում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում ամրագրված կոլիզիոն նորմերը:
3. Կարող է արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ՝ ձևավորելով նորարարական մտածողություն և նորարարական գործունեություն ծավալելու կարողունակություն:
4. Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)՝

• ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը

1. Ունակ է ինքնուրույն կիրառել միջազգային մասնավոր իրավունքի նորմերը:
2. Ունակ է իրավաբանական ճիշտ գնահատական տալ փաստական հանգամանքների միջազգային մասնավոր ոլորտում:
3. Ունակ է միջազգային մասնավոր իրավունքի ոլորտում տալ որակյալ իրավական խորհրդատվություն և եզրակացություններ:
4. Ունակ է պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարավոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

«Միջազգային մասնավոր իրավունք» առարկայի ուսանողների ուսուցման գործընթացը ներառում է դասախոսություններ, սեմինարներ և ուսանողների ինքնաուսուցում: Դասընթացի բոլոր հիմնական թեմաներով անցկացվում են դասախոսություններ: Միաժամանակ հատուկ ուշադրություն է դարձվում ամենաբարդ

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

ու խնդրահարույց հարցերին, որոնք ինքնուրույն ուսումնասիրելիս ընկալվում են որոշակի դժվարություններով սովորողների կողմից:

Տվյալ դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քննարկվող թեմաների վերաբերյալ իրավական գիտության առկա հասկացություններին, ինչպես նաև դատական պրակտիկայի նյութերին:

Սեմինարների անցկացման մեթոդաբանությունը ներառում է կոնկրետ իրավիճակների վերաբերյալ խնդիրների լուծում, ուսանողների բանավոր հարցումների անցկացում, թեստավորում և զեկույցների պատրաստում տեսության և պրակտիկայի խնդրահարույց, վիճելի հարցերի վերաբերյալ:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «Հիմնական մասնագիտական դասընթացների կրթաբլոկում»՝ 4 ակադեմիական կրեդիտ (144 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 20 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել չորրորդ ուսումնական տարվա առաջին կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	144
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	20
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	12
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	115
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	70

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	45
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	25
1.2.2.2. Էսսե և ռեֆերատներ	20
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	քննություն

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը, առարկան, կարգավորման մեթոդը: Միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղը իրավական համակարգում: Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները	3	1	2
Թեմա 2. Կոլիզիոն նորմեր Կոլիզիոն նորմերի կիրառման առանձնահատկությունները	3	1	2
Թեմա 3. Գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը: Թեմա Գործարքների, ներկայացուցչության Պայմանագրային պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը	4	2	2
Թեմա 4. Ընտանեկան իրավունք	3	1	2
Թեմա 5. Ժառանգության նկատմամբ կիրառվող իրավունքը	3	1	2
Թեմա 6. Վնաս պատճառելու եվ անհիմն հարստացման հետեվանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը: Միջազգային առևտրային արբիտրաժ	4	2	2

Ընդամենը	20	8	12
----------	----	---	----

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Թեմա 1. Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը, կարգավորման առարկան, համակարգ: Միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղը իրավական համակարգում.

Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը:

Միջազգային մասնավոր իրավունքի բնույթի որոշումը ներքին և օտարերկրյա իրավական դոկտրիններում: Միջազգային մասնավոր իրավունքի մեթոդներ՝ կոլիզիոն մեթոդ, կոլիզիոն նորմերի ունիֆիկացման և նյութաիրավական մեթոդներ:

Միջազգային մասնավոր իրավունքի դերը միջազգային գիտատեխնիկական և մշակութային համագործակցության զարգացման գործում: Միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղը Հայաստանի իրավական համակարգում:

Միջազգային մասնավոր և հանրային միջազգային իրավունքի հարաբերակցությունը: Միջազգային մասնավոր իրավունքի համակարգը.

Թեմա 2. Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները.

Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրների ընդհանուր բնութագիրը:

Միջազգային մասնավոր իրավունքի հայեցակարգը և աղբյուրների տեսակները: Ազգային օրենսդրություն: Միջազգային մասնավոր իրավունքի հարցերի վերաբերյալ նորմեր պարունակող օրենքներ: Միջազգային պայմանագրերի դերը միջազգային մասնավոր իրավունքում:

Միջազգային պայմանագիր՝ որպես ԱՊՀ երկրների և Եվրամիության մասնավոր միջազգային իրավունքի միավորման գործիք:

Դատական և արբիտրաժային պրակտիկա: Պրակտիկայի կարևորությունը որպես միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուր անգլո-սաքսոնական իրավական համակարգի երկրներում: Ռոմանագերմանական իրավական համակարգի երկրներում պրակտիկան որպես աղբյուր դիտարկելու հնարավորությունը: Միջազգային սովորույթներ: Գործարար սովորույթներ:

Միջազգային առևտրում սովորույթների և սովորությունների կիրառումը: Միջազգային կազմակերպությունների ակտեր.

Թեմա 3. Կոլիզիոն նորմեր

Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը և կառուցվածքը: Կոլիզիոն նորմերի տեսակները: «Ճկուն» կոլիզիոն նորմեր:

Անձնական իրավունքը և դրա տեսակները. Իրավաբանական անձի քաղաքացիության մասին օրենքը. Իրերի գտնվելու վայրի օրենքը. Գործարքը կատարած անձի կողմից ընտրված օրենքը. Գործարքի վայրի օրենքը. Վաճառողի երկրի օրենքը. Հանցագործության կատարման վայրի օրենքը. Օրենքը, որի հետ հանցագործությունն

առավել սերտորեն կապված է: Որակավորման խնդիր:

Թեմա 4. Կոլիզիոն նորմերի կիրառման առանձնահատկությունները

Կոլիզիոն նորմերի կիրառման շրջանակը: Կոլիզիոն նորմերի առաջնային և երկրորդական կվալիֆիկացիա, կոլիզիոն նորմերի մեկնաբանում: Իրավաբանական հասկացությունների բնորոշումը: Օտարերկրյա իրավունքի նորմերի բովանդակությունը պարզելը: Հակադարձ հղում և հղում երրորդ պետության օրենսդրությանը: Հանրային կարգի մասին վերապահում և գերիմպերատիվ նորմերի կիրառելիությունը միջազգային մասնավոր իրավունքում: Բազմաթիվ իրավական համակարգեր ունեցող պետության իրավունքի կիրառումը:

Օրենքի շրջանցումը միջազգային մասնավոր իրավունքում:

Թեմա 5. Միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտներ

Պետությունը որպես միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտ: Պետական անձեռնմխելիություն: «Բացարձակ», «ֆունկցիոնալ» և «սահմանափակ» անձեռնմխելիության տեսություններ: Պետության մասնակցությունը քաղաքացիական իրավահարաբերություններին:

Տիզիկական և իրավաբանական անձանց անձնական օրենքը:

Օտարերկրյա քաղաքացիների իրավական կարգավիճակը ՀՀ-ում: Իրավաբանական կարողություններ և կարողություններ: Օտարերկրացիների իրավունքների ազգային և հատուկ ռեժիմ: Քաղաքացիություն չունեցող անձանց իրավական կարգավիճակը ՀՀ-ում: Փախստականների և հարկադիր միգրանտների իրավական կարգավիճակը:

Իրավաբանական անձինք որպես միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտ: Իրավաբանական անձանց քաղաքացիության որոշում:

Միջազգային կազմակերպությունները որպես մասնավոր միջազգային իրավունքի սուբյեկտ:

Թեմա 6. Գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը

Ընդհանուր դրույթներ գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքի մասին: Գույքային իրավունքների ծագումը և դադարելը որոշող իրավունքը: Տրանսպորտային միջոցների և պետական գրանցման ենթակա այլ գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքները որոշող իրավունքը:

Ճանապարհին գտնվող շարժական գույքի նկատմամբ գործարքով սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները որոշող իրավունքը: Գույքային իրավունքի, մասնավորապես սեփականության իրավունքի կարգավորման հիմնական ուղղությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում: Սեփականության իրավունքը կարգավորող կոլիզիոն նորմեր: Անձնական ոչ գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը:

Թեմա 7. Գործարքների, ներկայացուցչության Պայմանագրային

պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը

Արտաքին տնտեսական գործարքների հասկացությունը, տեսակները և առանձնահատկությունները:

Արտաքին տնտեսական գործունեության իրավական կարգավորումը. Պայմանագրային հարաբերությունները կարգավորող կոլիզիոն նորմեր:

Արտաքին տնտեսական գործարքներում կողմերի կամքի ինքնավարության սկզբունքը, իրավունքի ընտրությունը պայմանագրի կողմերի համաձայնությամբ:

Իրավունքի ընտրության վերաբերյալ կողմերի համաձայնության բացակայության դեպքում պայմանագրի նկատմամբ կիրառվելիք իրավունքը: Կիրառվելիք իրավունքով լուծվող հարցերի շրջանակը:

Օտարերկրյա տնտեսական գործարքի բովանդակության և ձևի նկատմամբ կիրառելի կոլիզիոն նորմերը, մասնավորապես, գործարքի ձևը որոշող իրավունքը, լիազորագրի ձևը և գործողության ժամկետը որոշող իրավունքը

Ապրանքների միջազգային վաճառքի համընդհանուր միջազգային կոնվենցիաներ:

Առևտրային մաքսային. INCOTERMS. UNIDROIT-ի միջազգային առևտրային համաձայնագրերի սկզբունքները:

Թեմա 8. Ընտանեկան իրավունք

Ընտանեկան իրավունքի հարցերը կարգավորող կոլիզիոն նորմեր: Միջազգային ակտեր ընտանեկան հարաբերությունների ոլորտում. Ամուսնություն (ՀՀ-ն քաղաքացիների ամուսնություններ օտարերկրացիների հետ, կնքված ՀՀ-ն տարածքում, ՀՀ-ն քաղաքացիների ամուսնություններ օտարերկրացիների հետ, կնքված ՀՀ-ից դուրս):

Ամուսնալուծություն: Արտերկրում կատարված օտարերկրյա քաղաքացիների ամուսնալուծությունների ճանաչում: Անձնական և գույքային հարաբերություններ ամուսինների և ծնողների և երեխաների միջև: Ալիմենտային պարտավորություններ.

Երեխաների իրավական կարգավիճակը: Քաղաքացիության հարցեր:

Թեմա 9. Ժառանգության նկատմամբ կիրառվող իրավունքը

Ժառանգական հարաբերությունների կարգավորումը ՀՀ-ում և արտասահմանյան երկրներում: Ժառանգության ոլորտում կիրառվող միջազգային պայմանագրեր:

Ժառանգության և կտակների կարգավորման կոլիզիոն հարցեր: Ժառանգների շրջանակի որոշում: Ըստ կտակի ժառանգության նկատմամբ կիրառվող իրավունքը: Կտակի ձևը որոշող կոլիզիոն նորմ: Անշարժ գույքի ժառանգությունը որոշող իրավունքը:

Արտերկրում ՀՀ-ն քաղաքացիների ժառանգական իրավունքները: ՀՀ-ում օտարերկրյա քաղաքացիների ժառանգական իրավունքները: Պետության կամ կազմակերպության կողմից գույքի ժառանգություն:

Թեմա 10. Աշխատանքային հարաբերություններ

Աշխատանքային հարաբերությունների ոլորտը կարգավորող միջազգային պայմանագրեր: Կոլիզիոն հարցեր.

Աշխատանքային միգրացիա: Օտարերկրացիների աշխատանքային իրավունքները ՀՀ-ում:

Արտերկրում ՀՀ-ն քաղաքացիների աշխատանքային իրավունքները: Սոցիալական ապահովության խնդիրներ:

Թեմա 11. Վնաս պատճառելու և անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը

Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագող պարտավորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագրերը (հեղինակային պարտավորություններ):

Դելիկտային պարտավորությունների կոլիզիոն հարցեր: Դելիկտային պատասխանատվության առաջացման հիմքերը և օրինական սահմանները:

Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը:

Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը:

Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագող պարտավորությունների իրավական կարգավորումը միջազգային պայմանագրերով:

Թեմա 12. Միջազգային առևտրային արբիտրաժ

Միջազգային առևտրային արբիտրաժի հասկացությունը և տեսակները:

Միջազգային իրավական ակտեր (UNCITRAL արբիտրաժային կանոններ և այլն) և ՀՀ-ն ներպետական օրենսդրությունը միջազգային առևտրային արբիտրաժի վերաբերյալ:

Արբիտրաժային վճիռների ճանաչում և կատարում: Արբիտրաժային դատարանների կողմից գործերի քննության կարգը: Օտարերկրյա արբիտրաժային վճիռների ճանաչում և կատարում:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

1. Հայկյանց Ա. Միջազգային մասնավոր իրավունք: Դասագիրք իրավաբանական բուհերի համար, Խմբ.՝ Տ.Կ. Բարսեղյան; Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2013 թ., 550 էջ:
2. Богуславский М.М. Международное частное право: Учебник - М.: Норма, 2012.
3. Дмитриева Г.К. Международное частное право. Учебник. М., Проспект, 2013.
4. Кох Х. Международное частное право и сравнительное правоведение: Учебный курс. М., 2003. Звеков В.П. Международное частное право: Учебник для ВУЗов, практ. работников. М., 2004.
5. Ерпылева Н.Ю. Международное частное право. М., 2005.
6. Зыкин И.С. Обычай и обыкновения в международной торговле. М., 1983.
7. Богатина Ю.Г. Оговорка о публичном порядке в международном частном праве: теоретические проблемы и современная практика. М. Статут. 2010.

8. Гетьман-Павлова И.В. Международное частное право: Учебник - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Эксмо, 2009.
9. Хоцанов Д. А. Установление содержания иностранных правовых норм в международном частном праве. Инфотропик Медиа, 2012.
10. Т.М. Яблочков Труды по международному частному праву; Сост., предисл. А.И. Муранов; МГУ им. М.В. Ломоносова; МГИМО (У) МИД России; Исслед. центр частного права при Президенте РФ. М.: Статут. 2009
11. Международное частное право :Учебник. Министерство образования и науки РФ. Московская государственная юридическая академия им. О.Е. Кутафина; Отв. ред. Г.К. Дмитриева. — 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Проспект. 2010.
12. Ерпылева Н.Ю. Международное частное право: учебник. Юрайт. 2011.
13. Звеков В.П. Коллизии законов в международном частном праве Институт законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве РФ. М. Волтерс Клувер. 2007.
14. Канашевский В.А. Внешнеэкономические сделки: материально-правовое и коллизионное регулирование. М. 2010.